

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES REFERENT A LA QUEIXA RELATIVA A UNA PLAGA DE RATES AL CARRER PINZÓN 6-12 DE BARCELONA

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data de 4 de novembre de 2021 la ciutadana va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposava el següent:

Al carrer Pinzón de Barcelona hi havia una plaga de rates. Segons la ciutadana, les rates provenien d'uns jardins situats enfront del seu domicili

A la queixa s'inclouïa una reclamació, signada per 38 persones. En aquesta reclamació s'indicava que anteriorment ja havien presentat diverses queixes sobre els problemes de les rates al carrer Pinzón. Tot i que feia uns mesos que l'Ajuntament va tractar la infecció, el problema persistia.

El veïnat de la zona estava preocupat, ja que tenen les finestres a peu de carrer i aquests animals cada cop són més grans. Els problemes amb les rates s'havien agreujat.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Examinat el contingut de la queixa, i tenint en compte la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se al **Districte de Ciutat Vella** per conèixer les intervencions efectuades en relació amb la queixa presentada.

En data 19 de novembre de 2021, es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

1. Control a les zones públiques

En data 25 de març de 2022, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit exposava el següent.

En data de 3 d'agost de 2021 la interessada va presentar via iris la instància amb que va donar lloc a l'obertura de la fitxa IRIS. L'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB) va donar-hi resposta el 24 d'agost de 2021.

El 19 d'agost es va contactar la ciutadana, que va confirmar que veia sortir les rates dels embornals i anar cap als parterres arbustius privats de la plaça del Gas.

Aquell mateix dia, un equip tècnic de l'Ajuntament de Barcelona va inspeccionar la zona indicada. En no trobar evidències de la plaga, va programar actuacions al clavegueram públic de la zona per al 30 d'agost.

Segons el Districte, s'estaven duent a terme actuacions en aquest clavegueram, que se sumaven a les d'altres zones de l'entorn, així com en diferents parterres dels jardins del voltant.

Els parterres de la plaça del Gas pertanyen a Naturgy Energy Group, SA (Naturgy). Se'ls va tornar a assignar 5 incidències perquè fessin arribar aquesta problemàtica al gestor de l'espai, atès que l'actuació en aquest terreny no pertany a l'àmbit d'actuació de l'Administració.

El Servei de Vigilància i Control de Plagues Urbanes (SVIPLA) controla les plagues de múrids (rates i ratolins) a la via pública i a la xarxa de clavegueram de Barcelona a través de protocols i mecanismes que s'utilitzen per a la desratització.

Segons el SIVPLA, des de 2006 el control de plagues s'efectua des del Control Integral, a fi de minimitzar de riscos per a les persones i el medi ambient i **es desestimen les actuacions preventives de desratització**. Per aquest motiu, basen les actuacions de control en les evidències o indicis de la presència de múrids.

El procediment de control s'inicia amb una inspecció a la zona afectada. Es detecten els punts amb activitat i/o evidències de la plaga, es defineixen les característiques del lloc que n'afavoreixen la proliferació i es recullen les dades necessàries per fer una proposta d'actuació. Un cop obtingudes les dades, s'elabora un pla d'actuació tenint en compte totes les mesures de control possibles i triant les que millor s'adeqüin al cas concret.

Segons la informació facilitada, hi ha mesures adreçades a corregir els factors que afavoreixen la presència de les rates i alhora prevenen la reinfestació. Per això és molt important la implicació de la ciutadania i d'altres serveis de l'Ajuntament de Barcelona.

En l'informe també mencionava l'ús de biocides, per disminuir la població. Aquestes mesures s'executen principalment al clavegueram públic, als espais verds i als solars municipals. Impliquen l'aplicació de rodenticida a determinats punts de control. Els productes s'utilitzen d'acord amb la seva resolució d'autorització, segons els usos permesos pel Ministeri de Sanitat, Consum i Benestar Social.

Cada pla d'actuació inclou un seguiment continuat amb una periodicitat definida. També es revisen les característiques de l'entorn amb l'objectiu d'identificar factors que hagin pogut variar en el temps i hagin pogut influir en el control de la plaga. Els plans es donen per acabats quan es considera que la plaga ha estat controlada.

En les **actuacions a nivell de clavegueram** s'utilitza un biocida sòlid, en forma de bloc. La matèria activa utilitzada es tria seguint criteris de rotació de productes. Aquest biocida es col·loca en pous de registres o a embornals, fixats i lligats a l'interior de la xarxa.

Posteriorment, segons el Districte, es duen a terme revisions quinzenals per avaluar l'activitat de les rates i si cal, es torna a fer el tractament, La manca d'activitat d'aquests animals dona per finalitzada l'actuació.

Pel que fa a les **actuacions a la superfície**, l'informe indica dos tipus d'actuacions. Per una banda, es col·loquen caixes porta esquers. Per l'altra, s'efectuen tractaments als caus de les rates. El producte s'aplica a l'interior, a una distància mínima de 25 cm, de manera que no sigui visible ni accessible per a les persones o els animals. Posteriorment es tapen els caus perquè el producte emprat quedi fora de l'abast de les persones treballadores de la zona.

Es col·loquen cartells per senyalitzar i informar de les actuacions (caus i caixes porta esquers) que s'estan portant a cap.

A diferència dels biocides que s'utilitzen en el clavegueram, en les actuacions a la superfície, s'utilitza un producte sòlid, en forma de pasta o bloc. S'efectuen revisions setmanals i, si escau, es torna a fer el tractament.

Aquestes actuacions es donen per finalitzades quan hi ha una manca reiterada d'activitat. Aleshores es retiren els elements utilitzats.

2. Control a les zones privades

En quant a les inspeccions efectuades als jardins de titularitat privada, arran de les queixes veïnals per la presència de rates a la plaça del Gas, cantonada amb els carrers Doctor Aiguader i Ginebra, el Districte de Ciutat Vella va requerir la neteja i desratització de l'espai a la propietat i li va sol·licitar el certificat vigent d'actuacions antiplagues.

En aquest sentit, es va obrir un expedient de protecció de la legalitat urbanística a la immobiliària, de conformitat amb l'article 197 Decret Legislatiu 1/2010, de 3 d'agost, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei d'urbanisme, perquè calia desratitzar el solar.

Sobre aquest acord d'inici de procediment, Immobiliària va presentar al·legacions en les que manifestava que havia contractat el servei de neteja i desratització a una societat privada. Aquesta, al seu torn, havia contractat el servei a una societat especialista.

Les dues societats van presentar a l'Ajuntament de Barcelona els seus plans per a la desratització de la plaça del Gas.

a) Intervenció de l'empresa especialista

Aquesta empresa va elaborar un informe sobre el diagnòstic de situació en el qual s'indicava el següent.

El parterre enjardinat de la plaça del Gas es trobava completament obert i a l'interior hi havia vegetació diversa, amb arbustos i estanys artificials.

L'elevada població de rates suposava un alt risc d'infestació i requeria una actuació urgent.

L'empresa va facilitar un calendari de desratització previst per a l'any 2022, en el qual es preveien serveis mensuals de desratització durant tot l'any.

També va facilitar un pla d'actuació on s'especificava que s'utilitzaria una màquina ecològica de captura de rosegadors, amb un comptador de captures amb una autonomia de més de 80 múrids.

Així mateix, l'1 de febrer de 2022 l'Ajuntament de Barcelona va inspeccionar el solar de la plaça del Gas i va constatar que la zona es trobava neta, sense punts de brutícia o animals.

b) Intervenció de la societat de neteja i desratització

En resposta a la incoació de l'expedient de protecció de la legalitat urbanística rebuda l'11 d'octubre de 2021, l'empresa va presentar una instància a l'Ajuntament de Barcelona per indicar l'aplicació d'un tractament de xoc durant dos mesos (març i abril de 2022).

La instància també incloïa un pla d'actuació per contenir o erradicar els rosegadors.

Les mesures habituals de contenció de la plaga de rates, el procés de neteja i el servei de reforç de manteniment de la zona afectada establert eren insuficients per contenir-les o erradicar-les. Per això, l'empresa proposava la implementació d'un control químic directe mitjançant l'ús d'esquers rodenticides.

Segons l'empresa, s'autoritza l'ús d'aquests esquers en múltiples situacions, tant en interiors d'edificis com en exteriors. En aquest cas, els esquers es col·locarien directament dins dels caus.

Un cop col·locats, es tancaria la zona on s'havia aplicat el producte mentre durés el control químic directe i se senyalitzaria amb els cartells pertinents.

A la instància també s'incloïa la fitxa de dades de seguretat del rodenticida que l'empresa utilitzaria per fer el tractament de desratització.

CONSIDERACIONS

L'informe emès pel Districte de Ciutat Vella detalla el procediment que cal seguir i les mesures que es duen a terme per controlar o erradicar la plaga de rates a les vies públiques i a la xarxa pública de clavegueram.

Ara bé, en aquest document s'assenyala que des del 2006, el SVIPLA basa el control de plagues en el concepte de control integral, que busca minimitzar els riscos per a les persones i el medi ambient. Per tant, **es desestimen les actuacions preventives de**

desratització i es fonamenten les actuacions de control en evidències o indicis de presència de múrids.

El propi Ajuntament de Barcelona assenyala en la seva web¹ que es reforça el servei de vigilància i control de plagues a la ciutat. Els motius són que l'arribada del bon temps i els mesos de més calor coincideixen amb un augment de l'activitat i presència de plagues.

Així mateix, en la seva web² l'Ajuntament de Barcelona informa que l'ASPB manté actualment **2 400 punts de vigilància per limitar les poblacions de rosegadors a la ciutat** i, per primer cop, segons manifesta l'Administració Pública, s'ha incrementat el nombre de professionals del SVIPLA.

A més d'aquests punts de vigilància, la ciutat té **1 500 punts de control actius**. Aquest punts de control s'estableixen quan la ciutadania comunica una incidència, i llavors es fa un seguiment periòdic.

A la web també s'indiquen el nombre d'incidències comunicades i d'intervencions efectuades. De gener a maig de 2020 es van comunicar 800 incidències i es van fer 6 093 intervencions. L'any 2021 es van comunicar 708 incidències i es van fer 6 133 intervencions. El 2022 es van comunicar 755 incidències i es van fer 10 102 intervencions. A més, per controlar aquesta plaga s'ha incrementat el pressupost un 44 % respecte de l'any 2021.

Per tant, **atesa la quantitat de punts de vigilància existents i de punts de control actius a la ciutat i l'increment exponencial d'intervencions, la Sindicatura considera que les mesures que s'estan duent a terme per controlar i/o erradicar la plaga de rates no són suficients**.

Per aquest motiu, es considera que s'haurien d'incrementar les mesures de control, per exemple, a través d'inspeccions periòdiques mensuals que, sense necessitat d'evidències, indicis o queixes de la ciutadania, fessin controls més exhaustius en les zones on pot haver-hi més perill de proliferació de múrids.

Cal recordar que el llibre blanc de la Generalitat de Catalunya sobre el control de plagues en espais verds estableix que les rates són una plaga que es pot eradicar pels danys que ocasionen. Per aquest motiu, de conformitat amb els articles 6. 3 i) i 52 g) de la Llei 18/2009, de 22 d'octubre, de salut pública, es recorda a l'Administració **l'obligació de tractar les plagues per garantir la tranquil·litat i la salubritat de la ciutadania** ja que, en última instància, és la seva obligació garantir i vetllar pel correcte desenvolupament de la vida íntima i personal.

Pel que fa a la presència de rates a la plaça del Gas, immoble de propietat privada, les empreses encarregades del seu manteniment van detallar i elaborar diferents plans d'actuacions per controlar i erradicar aquesta plaga.

¹ <https://ajuntament.barcelona.cat/premsa/2022/06/17/barcelona-reforca-el-servei-el-programa-de-vigilancia-i-control-de-plagues-a-la-ciutat/>.

² https://ajuntament.barcelona.cat/gracia/es/noticia/refuerzo-del-programa-de-vigilancia-y-control-de-plagas_1188057

D'una banda, la societat de neteja i desratització exposava que faria un tractament de xoc durant dos mesos (març i abril de 2022) amb un control químic directe mitjançant esquers rodenticides. D'altra banda, la societat especialista assenyalava que faria la desratització mitjançant una màquina de captura de rosegadors ecològica, amb capacitat de captura per a més de 80 múrids. Les actuacions serien mensuals i es durien a terme durant tot l'any.

L'últim informe d'inspecció que va aportar l'Ajuntament de Barcelona a la Sindicatura es del 10 de febrer d'enguany. Per tant, no disposem de dades actualitzades sobre la plaga de rates en el solar.

Ara bé, a data de la present resolució, la Sindicatura ha contactat la promotora de la queixa i ens ha informat que no s'havien tornat a veure rates a la plaça. Per tant, entenem que s'ha controlat la plaga i que el pla d'actuació dut a terme per les empreses encarregades ha sigut satisfactori.

Malgrat tot, la ciutadana manifestava que, des del mes d'abril d'enguany, quan es van acabar les intervencions per controlar o erradicar la presència de múrids a la plaça del gas, **les baranes que s'havien posat per limitar l'accés de la ciutadania encara no s'havien retirat.**

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta Municipal de Barcelona i el Reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació del Districte de Ciutat Vella ha estat ajustada a dret i eficaç atès que s'ha controlat la plaga de rates al carrer Pinzón i a la plaça del Gas.**

No obstant això, aquesta Sindicatura emet la següent decisió:

- **Suggerir al Districte de Ciutat Vella** que porti a la Sindicatura informació actualitzada sobre la plaga de rates del solar de la plaça del Gas. Si s'escau, s'haurà d'adreçar a la propietat de l'immoble perquè retiri les baranes si ja ha finalitzat el tractament de desratització.
- **Recomanar a l'Agència de Salut Pública de Barcelona** que estudiï alternatives per al control i erradicació de rates a la ciutat, tant a l'espai públic com a la xarxa de clavegueram, per evitar la proliferació d'aquesta plaga.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.